

EUROPEISK MEDBORGARPANEL

Energieeffektivitet

Manuskriptet färdigställt i oktober 2024.

Detta dokument utgör inte ett officiellt ställningstagande från Europeiska kommissionens sida.

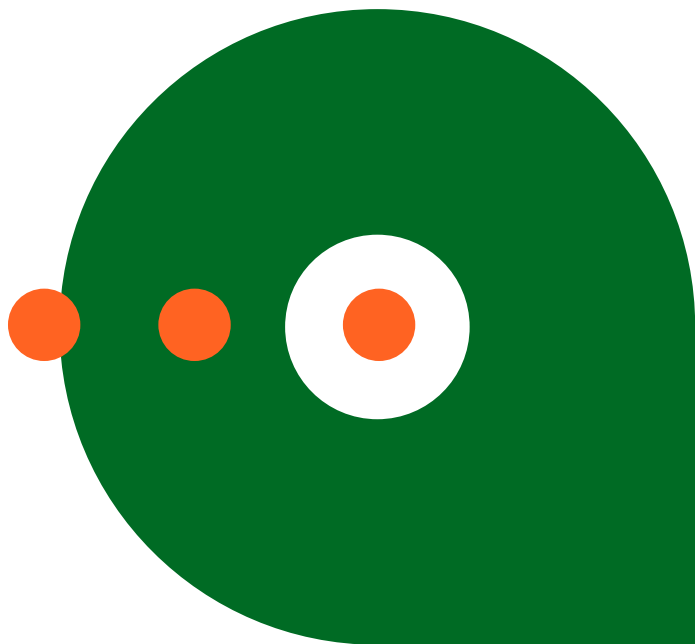
Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024

© Europeiska unionen, 2024

Kommissionens regler för vidareutnyttjande förklaras i kommissionens beslut 2011/833/EU av den 12 december 2011 om vidareutnyttjande av kommissionens handlingar (EUT L 330, 14.12.2011, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Om inte annat anges får detta dokument vidareutnyttjas enligt villkoren i licensen Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Detta innebär att vidareutnyttjande är tillåtet förutsatt att källa anges på lämpligt sätt liksom eventuella förändringar.

Print	ISBN 978-92-68-21116-8	doi:10.2775/9333744	NA-01-24-005-SV-C
PDF	ISBN 978-92-68-21115-1	doi:10.2775/9858211	NA-01-24-005-SV-N

**EUROPEISK
MEDBORGARPANEL**
Energieeffektivitet

Innehåll

Sammanfattning	5
1. Inledning	10
2. Metod	12
2.1. Slumpmässigt urval och panelens demografiska sammansättning	12
2.2. Panelens arbete	15
2.3. Deltagarbaserade metoder	15
2.4. Kollektiva resultat	16
2.5. Styrning och kunskap	17
2.6. Observatörer	20
3. Breddning av engagemanget	22
3.1. Medborgarnas deltagarplattform	22
3.2. Kommunikation	22
4. Medborgarnas rekommendationer	26
4.1. 13 rekommendationer för ett energieffektivt Europa	26
Rekommendation 1: Göra det lättare för konsumenter att bli energieffektiva	26
Rekommendation 2: Finansiera rätt till rättvisa energirelaterade bostadsrenoveringar	26
Rekommendation 3: Öka energioberoendet och energieffektiviteten och bli ett globalt exempel	27
Rekommendation 4: Uppnå energieffektivitetsmålen genom att se till att alla har möjlighet att bidra	27
Rekommendation 5: Kontrollera att EU-direktiven genomförs korrekt	28
Rekommendation 6: Förbättra kompetensen inom EU:s energieffektivitetssektor	28
Rekommendation 7: Trygga framtiden genom grön utbildning	29
Rekommendation 8: Optimera och utveckla nätsystemet, från producenter till slutanvändare, genom att satsa på förnybara energikällor	29
Rekommendation 9: Hjälpa EU:s medborgare att utveckla energigemenskaper inriktade på energieffektivitet med hjälp av information och ekonomiskt stöd	30
Rekommendation 10: Utveckla energieffektiva gemenskaper för ansvarsfull konsumtion och ökad lokal energiproduktion	31
Rekommendation 11: Göra byggnader mer energieffektiva	31

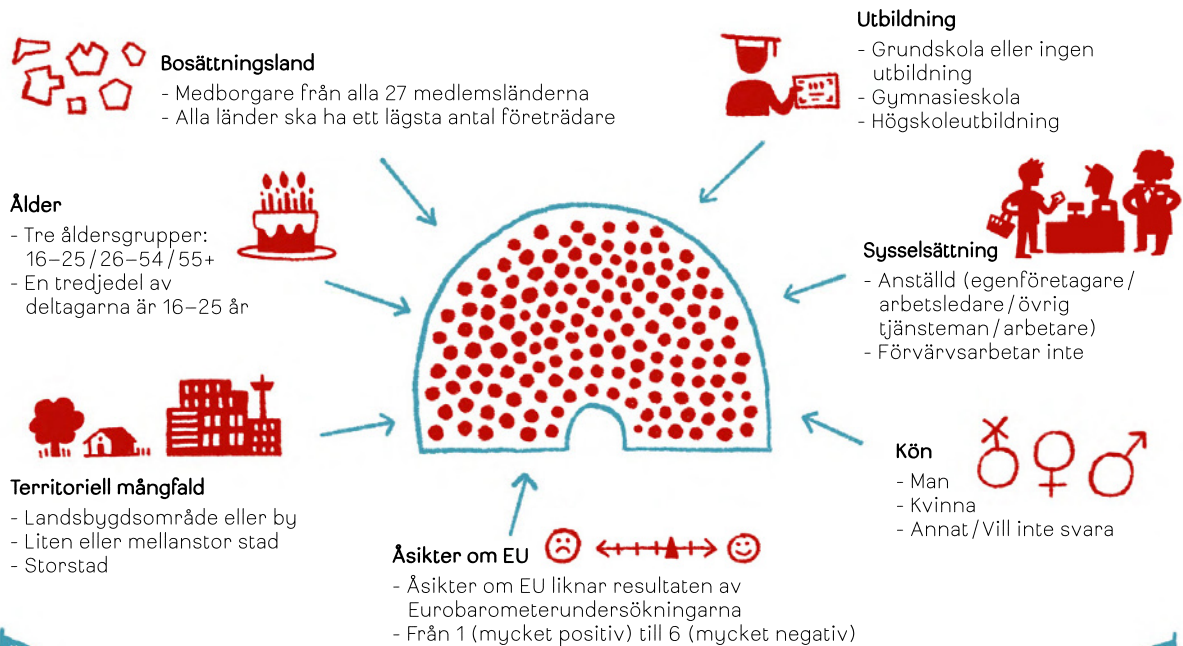
- Rekommendation 12:** Göra kollektivtrafiken mer attraktiv för allmänheten.....32
- Rekommendation 13:** Öka energieffektiviteten inom EU:s transportsektor genom att minska väg- och flygtransporter och prioritera järnvägen.....32

Sammanfattning

EUROPEISKA MEDBORGARPANELEN: HUR FUNGERAR DEN?

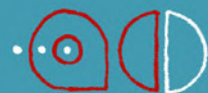

URVALSKRITERIER FÖR EN PANEL SOM SPEGLAR MÅNGFALDEN I EU

EUROPEISKA MEDBORGARPANELEN

ENERGIEFFEKTIVITET

HUR KAN EUROPEISKA UNIONEN PRIORITERA ENERGIEFFEKTIVITET SÅ ATT DEN GYNNAR BÅDE ALLMÄNHETEN, MYNDIGHETERNA OCH FÖRETAGEN?

MEDBORGARPANELEN: MÖTENA

PLENARMÖTEN

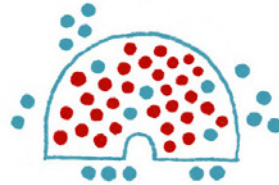
FACILITATORER OCH MODERATORER

- Vägledde deltagarna genom diskussionerna under alla tre mötena
- Modererade diskussionerna i mindre grupper och plenarmötet

OBSERVÄTORER

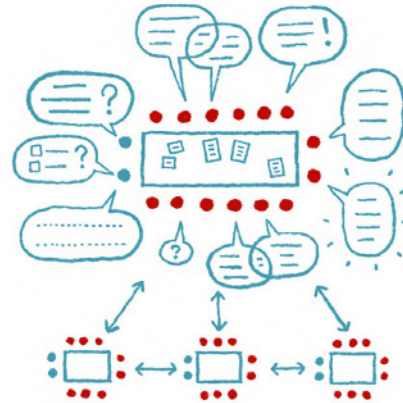
- Några forskare, journalister och företrädare för det civila samhället observerade panelens arbete

STYRELSEN

- Bestod av EU-kommissionen, diskussionspanelen (yrkesverksamma som åtföljer utformning, metod och moderering) och grupperna med ansvar för den praktiska organisationen
- Utformade, organiserade, övervakade och ledde medborgarpanelen

ARBETSGRUPPER

TOLKAR

- Tolkade till och från alla de 24 officiella EU-språken

KUNSKAPSKOMMITTÉ

- Ungefär åtta experter och en kommissionsexpert
- Delade med sig av kunskap och expertis
- Bidrog till att ta fram ett informationspaket och göra faktakontroller
- Hjälpte till att strukturera diskussionerna och identifiera talarna

MÖTE 1

MÖTE 2

MÖTE 3

REKOMMENDATIONER

ÖVERLÄMNING

- Medborgarna lämnar över sina rekommendationer till EU-kommissionen

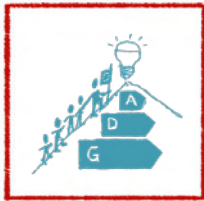

UPPFÖLJNING OCH ÅTERKOPPLING

- EU-kommissionen införlivar rekommendationerna i sin politik

REKOMMENDATIONERNA

1 Göra det lättare för konsumenter att bli energieffektiva

2 Finansiera rätt till rättvisa energirelaterade bostadsrenoveringar

3 Öka energiberoendet och energieffektiviteten och bli en global förebild

4 Uppnå energieffektivitetsmålen genom att se till att alla har möjlighet att bidra

5 Kontrollera att EU-direktiven genomförs korrekt

6 Förbättra kompetensen inom EU:s energieffektivitetssektor

7 Trygga framtiden genom grön utbildning

8 Optimera och utveckla nätsystemet, från producenter till slutanvändare, genom att satsa på förnybara energikällor

9 Hjälpa EU:s medborgare att utveckla energigemenskaper inriktade på energieffektivitet med hjälp av information och ekonomiskt stöd

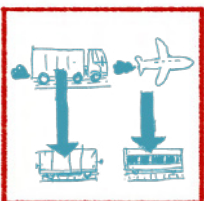
10 Utveckla energieffektiva gemenskaper för ansvarsfull konsumtion och ökad lokal energiproduktion

11 Göra byggnader mer energieffektiva

12 Göra kollektivtrafiken mer attraktiv för allmänheten

13 Öka energieffektiviteten inom EU:s transportsektor genom att minska väg- och flygtransporter och prioritera järnvägen

INLEDNING

1. Inledning

Den europeiska medborgarpanelen om energieffektivitet samlades under första halvåret 2024 mot bakgrund av förberedelser inför ett politiskt initiativ som skulle antas av Europeiska kommissionen senare under 2024 om principen om energieffektivitet först ⁽¹⁾. Panelen sågs som ett viktigt tillfälle att informera kommissionen om medborgarnas perspektiv och få deras rekommendationer på det här området.

Med "energieffektivitet" avses att använda mindre energi för att utföra samma uppgift, och därigenom eliminera energiavfallet och sänka energikostnaderna. I dag är energieffektivitet en viktig del av en hållbar utveckling och en nyckelstrategi för att bekämpa klimatförändringarna, förbättra energisäkerheten och främja ekonomisk tillväxt. Det kvarstår emellertid fortfarande viktiga uppgifter när det gäller att göra energieffektiviteten tillgänglig, inkluderande och effektiv för alla sektorer och samhällen i hela EU.

Därför arbetar EU aktivt för att främja energieffektivitet och stödja EU-ländernas insatser på området. Kommissionens strategi 2025 för den europeiska gröna given ställer exempelvis upp ambitiösa mål för att hela samhället ska bli energieffektivt och för att energisparande teknik ska få allmän spridning. För att uppnå dessa mål måste man dock först ta itu med komplexa politiska frågor som rör finansiering, teknisk innovation, regelverk och allmänhetens medvetenhet. EU har en viktig uppgift när det gäller att underlätta samarbete och samordning mellan EU-länderna och andra berörda parter, så att man ska kunna hantera dessa frågor och ta fram effektiva lösningar.

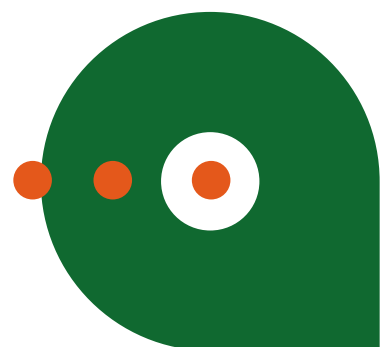
I detta sammanhang uppmanade kommissionen de medborgare som deltar i panelen om energieffektivitet att svara på följande fråga: "Hur kan Europeiska unionen prioritera energieffektivitet så att den gynnar både allmänheten, myndigheterna och företagen?".

Med stöd av informationsmaterial, bidrag från experter och diskussioner i plenarmöten och arbetsgrupper identifierade medborgarna i panelen möjliga politiska åtgärder och relevanta aktörer som kan involveras på olika nivåer för att göra EU mer energieffektivt. Den europeiska medborgarpanelen om energieffektivitet utarbetade och antog i slutänden 13 rekommendationer, vilka presenteras i sin helhet i bilagan till denna rapport.

Efter panelens möten ombads deltagarna att fylla i en återkopplingsenkät som en del av utvärderingen av processen. Delar av resultaten från denna enkät beskrivs i denna rapport.

Uppföljningsåtgärderna till dessa 13 rekommendationer kommer att beskrivas ytterligare i en medborgarrapport, ett officiellt dokument som ska antas av kommissionskollegiet, tillsammans med framtida politiska initiativ. Ett återkopplingsevenemang kommer också att anordnas för att förklara dessa steg för paneldeltagarna. Under tiden har denna rapport som mål att sammanfatta huvudpunkterna för denna europeiska medborgarpanel och belysa dess metod, hur debatterna leddes, resultaten av de tre mötena samt deltagarnas bedömning av processen.

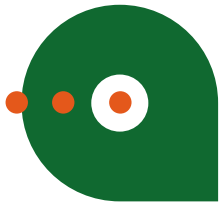
⁽¹⁾ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-first-principle_sv

METOD

2. Metod

2.1. Slumpmässigt urval och panelens demografiska sammansättning

För att säkerställa en rättvis, konsekvent och tillförlitlig strategi som i största utsträckning återspeglar det europeiska samhällets mångfald användes slumpmässiga urvalsmetoder för att rekrytera deltagarna i den europeiska medborgarpanelen.

Rekryteringen genomfördes av Harris Interactive. Harris genomförde rekryteringen av deltagare med hjälp av slumpmässig sifferuppringning. Av de 228 personer som gick med på att delta i panelen valdes 150 ut slumpmässigt för att delta i panelen baserat på mångfaldskriterier (enligt beskrivning nedan), medan 50 var första reserv om någon skulle hoppa av.

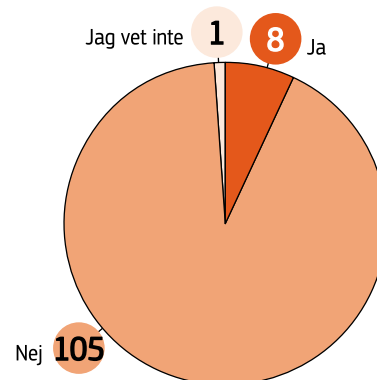
Tabell 1: Panelens demografiska sammansättning – nationellt ursprung

Land	Önskat deltagarantal	Faktiska deltagare		
		Möte 1	Möte 2	Möte 3
Österrike	4	3	3	3
Belgien	5	6	6	6
Bulgarien	4	3	3	2
Kroatien	2	3	3	3
Cypern	2	2	2	2
Tjeckien	5	5	4	4
Danmark	3	3	3	3
Estland	2	2	2	1
Finland	3	4	4	4
Frankrike	15	15	15	13
Tyskland	19	18	18	16
Grekland	5	5	5	5
Ungern	5	5	5	5
Irland	3	4	4	4
Italien	15	15	15	15
Lettland	2	2	2	2
Litauen	2	2	2	2
Luxemburg	2	2	2	2
Malta	2	2	2	2
Nederländerna	6	6	6	6
Polen	10	8	8	8
Portugal	5	5	5	5
Rumänien	7	8	8	8
Slovakien	3	3	3	3
Slovenien	2	1	1	5
Spanien	12	12	12	12
Sverige	5	5	5	1
Totalt	150	149	148	142

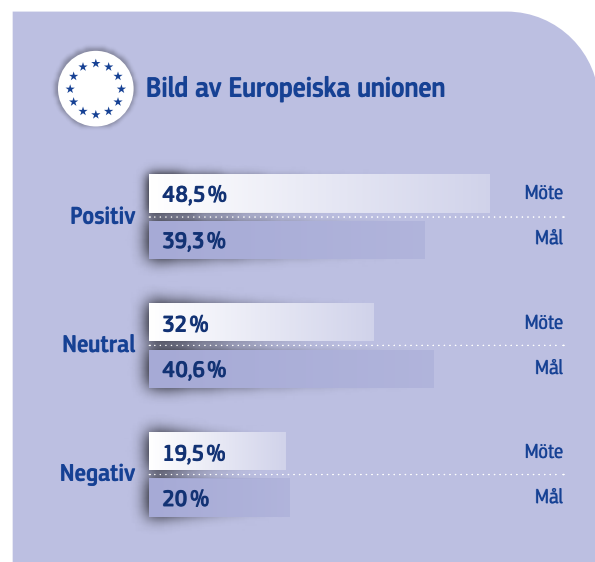
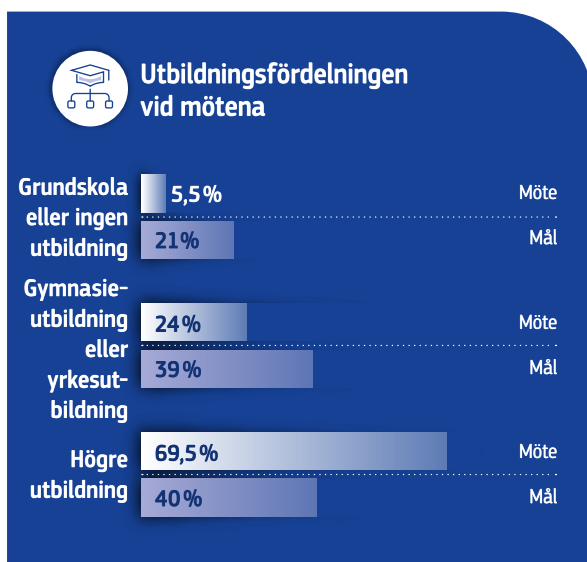
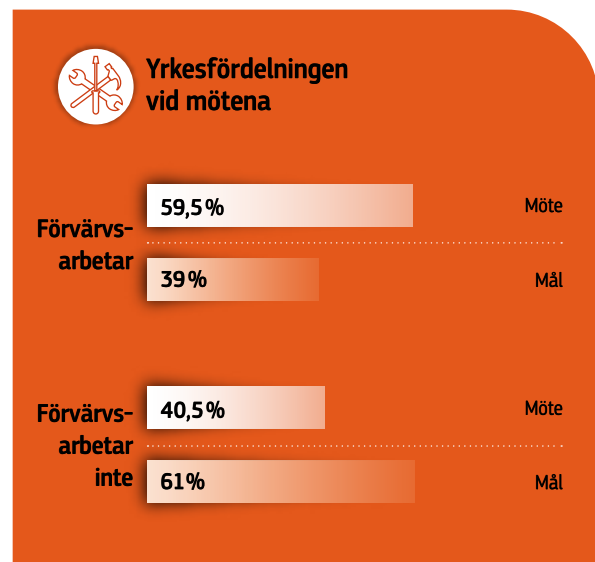
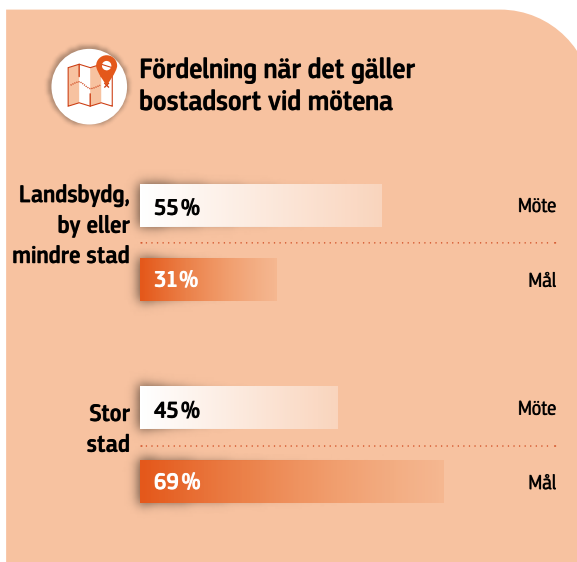
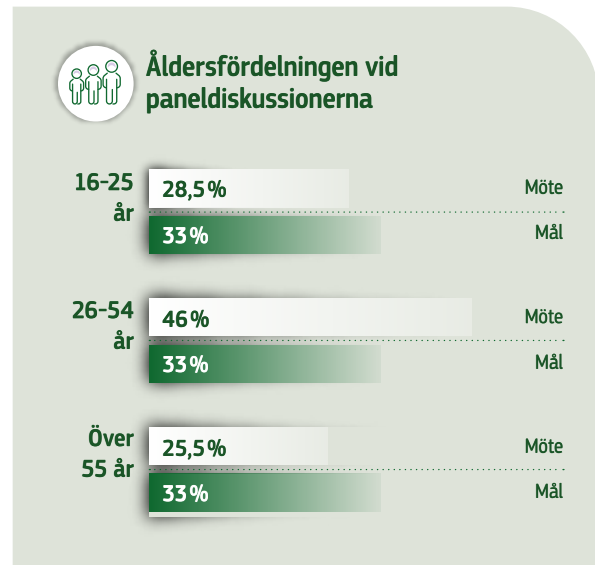
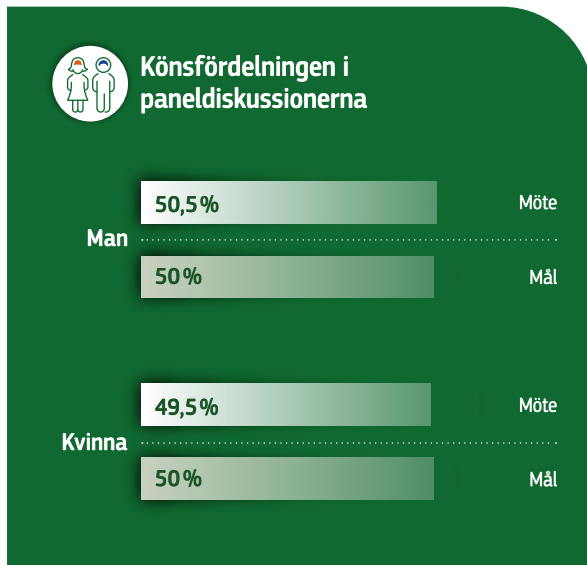
I tabellen ovan ges en översikt över det önskade antalet deltagare från varje EU-medlemsstat (landskvoter) samt de faktiska deltagarna per möte. En representation av medlemsstater i proportion till deras befolkningsstorlek var målet, dock minst två deltagare per land. Med andra ord fastställdes höga mål för länder med stor befolkning såsom Tyskland (19 deltagare), medan två deltagare från Malta och Luxemburg bjöds in, med tillämpning av principen om degressiv proportionalitet. Generellt var deltagandet gott och avspeglade på det hela de uppställda målen. För 23 av de 27 medlemsstaterna uppfylldes målen, medan de övriga medlemsstaterna var mycket nära målen. Av de 150 personer som bjödits in deltog 149 personer i minst ett av de tre mötena.

För att panelen i möjligaste mån skulle återspegla mångfalden hos EU:s befolkning, och för att möjliggöra representation av traditionellt underrepresenterade grupper fastställdes målkvoter för deltagare utifrån följande sociodemografiska kriterier (de angivna andelarna avser de 149 personer som faktiskt deltog i minst ett av mötena).

Figur 1: Resultat av återkopplingsenkäten för frågan "Har du någonsin deltagit i en process för medborgardeltagande tidigare?" (n=114).

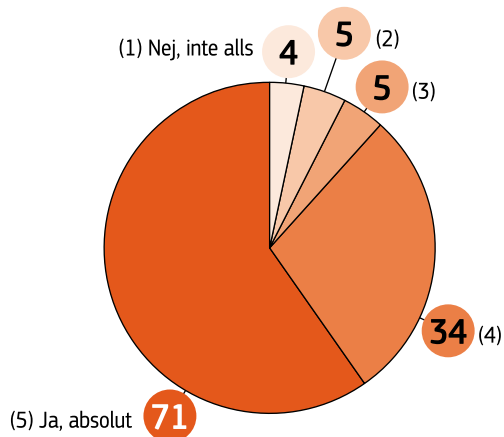

Figur 2: Målkvoter och faktiska deltagare per möte utifrån fem sociodemografiska kriterier.

Figur 3: Resultat av återkopplingsenkäten för frågan "Anser du att medborgarpanelen representerade mångfalden i EU:s befolkning väl?" (n=119).

2.2. Panelens arbete

Den europeiska medborgarpanelen om energieffektivitet bestod av tre möten med olika mål – vart och ett byggde på arbetet vid det föregående mötet i syfte att genom enhällighet ta fram en uppsättning rekommendationer till Europeiska kommissionen.

På det första mötet (23–25 februari 2024, på plats i Bryssel) presenterades den aktuella frågan för deltagarna. De fick också tillfälle att lära känna varandra och skapa en känsla av gemenskap och tillit. De tog emot inledande bidrag från experter som förenklade energisystemets komplexitet, aktörer och dynamik. Viktiga hinder som hade prioriterats i arbetsgrupper presenterades av varje grupp, som tog emot återkoppling från experter om detta första resultat.

Det andra mötet (15–17 mars 2024, online) ägde rum i det virtuella konferenscentret Hyperfair. Med fokus på de tre identifierade huvudsektorer som bör förbättra sin energieffektivitet (transporter, byggnader och infrastruktur) och genom att vidareutveckla övergripande frågor fördjupades utforskningen av ämnet vid detta andra möte. Det viktigaste målet var att uppmuntra utbyte av idéer och perspektiv bland deltagarna, identifiera områden där man var överens eller oeniga och kartlägga lovande rekommendationer för energieffektivitet.

Det tredje och sista mötet (12–14 april 2024, på plats i Bryssel) ägnades åt att förfina rekommendationerna utifrån idéerna och insikterna från de två första mötena. Dessutom fick deltagarna ytterligare stöd utifrån. Till slut tog deltagarna fram 13 rekommendationer för ett mer energieffektivt Europa, som överlämnades till Europeiska kommissionen. De presenteras i sin helhet i bilagan till den här rapporten.

2.3. Deltagarbaserade metoder

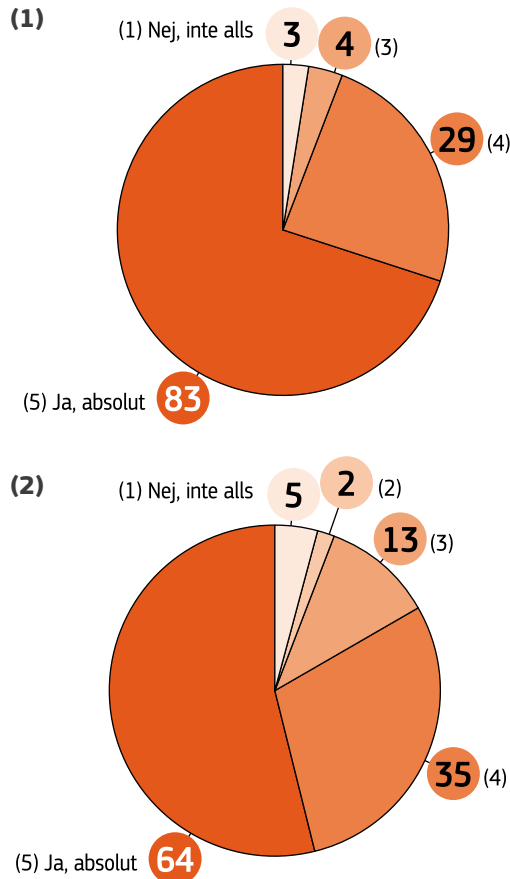
2.3.1 Från plenarmöten till arbetsgrupper.

Mötena utformades för att uppmuntra till interaktion mellan deltagare och för att alla skulle kunna göra sina röster hörda. Baserat på en beprövad metod som har utvecklats under tidigare europeiska medborgarpaneler, med stöd av en grupp av experter från samtalsdemokratiens område (nedan kallad *samtalsgruppen*), bekräftade Europeiska kommissionen på nytt vikten av att erbjuda olika samtalsformat.

I plenarmöten kunde medborgarna höra bidrag från experter och presentera resultaten av sina arbetsgruppsdiskussioner för alla deltagare, på 24 språk. Vid delplenarmöten gavs deltagarna möjlighet att utbyta insikter med en mindre grupp om 50 till 75 deltagare och få specifik återkoppling från olika experter. Arbetsgrupperna, som vanligen bestod av tolv deltagare, var sammansatta på ett sätt som möjliggjorde god geografisk mångfald, med en blandning av större och mindre länder, men med högst fem olika språk i samma grupp. Sådana mindre grupper uppmuntrade till interaktion och hjälpte deltagarna att lära känna varandra bättre och bygga upp tillit. I enlighet med en central princip för europeiska medborgarpaneler fick alla deltagare tala på sitt modersmål, med hjälp av tolkning.

Figur 4: Resultat av återkopplingsenkäten för frågorna "I diskussionerna i arbetsgrupper kände jag mig mycket respekterad" (1) (n=119) och "Känner du generellt att din röst hade betydelse i din arbetsgrupp?" (2) (n=119).

2.3.2 Moderering och ledning

Tre huvudmoderatorer vägledde medborgarna genom alla möten och styrde plenarsamtalen. De informerade om det allmänna syftet med panelen och metoden för mötena samt om organisatoriska aspekter. De ledde också diskussioner mellan föreläsarna, säkerställde att kunskap tillhandahölls rättvist och opartiskt under diskussionerna och anordnade frågestunder med experter för paneldeltagarna. Dessutom sammanställde de resultaten under det plenarmöte som avslutade varje möte. Följande personer var huvudmoderatorer:

- Julia Hoffmann (ifok)
- Antoine Vergne (Missions Publiques)

Deltagarna arbetade i tolv arbetsgrupper, som var och en bestod av två medlemmar från samtalsgruppen: en erfaren diskussionsledare och en assisterande diskussionsledare. Diskussionsledarnas roll var att leda diskussionerna i arbetsgrupperna, på sitt modersmål eller på engelska, och se till att arbetet flöt smidigt genom att

- skapa en vänskaplig och ömsesidigt respektfull atmosfär så att alla deltagare kände att de kunde bidra,
- se till att alla informerades om den övergripande processen och vägleda dem i gruppens arbete,
- se till att målen för arbetsgruppernas möten uppnåddes, dvs. att underlätta identifiering av meningsskiljaktigheter och konflikter mellan deltagarna, bidra till att få igång en diskussion och skapa samförstånd mellan dem,
- hålla koll på tiden, göra anteckningar och sammanställa resultaten från samtalen i flerspråkiga och sammanlänkade arbetsdokument,
- förmedla de önskemål som deltagarna yttrat i arbetsgrupperna till stödgruppen eller experterna, t.ex. genom att samla in kommentarer eller frågor som ännu inte avklarats,
- delta i avstämningsmöten med samtalsgruppen.

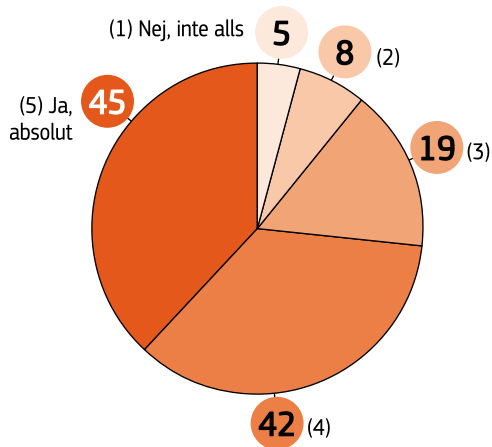
Samtliga diskussionsledare och assistenter följde samma instruktioner, vilka fanns att tillgå i en vägledning och ett genomförandedokument (ett per möte). De deltog i tre särskilda avstämnings- och utbildningsmöten inför varje möte.

2.4. Kollektiva resultat

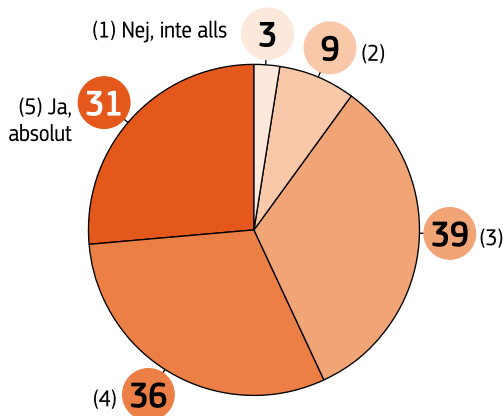
Under tre möten tog deltagarna fram 13 rekommendationer för ett energieffektivt Europa. Dessa resultat presenteras i sin helhet i bilagan till denna rapport. För att underlätta läsningen presenteras rekommendationerna i sju tematiska block:

- Information och beteendeförändringar
- Rättvisa och lika möjligheter
- EU:s globala roll och medlemsstaterna
- Sysselsättning och utbildning
- Infrastruktur
- Byggnader
- Transporter

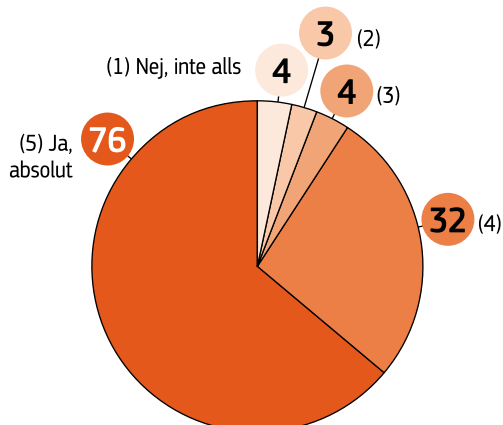
Figur 6: Resultat av återkopplingsenkäten för frågan "Anser du att medborgarpanelen inkluderade alla panelmedlemmars perspektiv i sina slutliga rekommendationer?" (n=119)

Figur 7: Resultat av återkopplingsenkäten för frågan "Tror du att medborgarpanelens rekommendationer kommer att påverka?" (n=118).

Figur 5: Resultat av återkopplingsenkäten för frågan "Är du generellt nöjd med din erfarenhet från medborgarpanelen?" (n=119).

2.5. Styrning och kunskap

2.5.1 Styrkommitté

Styrkommittén utformade, anordnade och samordnade den europeiska medborgarpanelen. Den sammanträdde en gång per vecka för att besluta om konceptfrågor och organisatoriska frågor, inbegripet metoder, kommunikation, aspekter som rör logistik och budget, samtidigt som den säkerställde att samtalsprocessen skulle påverka det politiska beslutsfattandet. Kommittén bestod av representanter från EU-kommissionen samt ett konsortium av uppdragstagare.

Konsortiet av uppdragstagare samarbetade för att utforma och genomföra denna nya generation europeiska medborgarpaneler. Den förde särskilt samman experter för att bidra till att utforma och underlätta samtalsprocessen, och deras kunskaper utnyttjades för att konceptualisera panelens uppdrag samt den övergripande delaktighetsprocessen och metoden för varje möte samt för att inrätta den rådgivande kunskapskommittén.

2.5.2 Kunskapskommittén

Medverkan från en kunskapskommitté bestående av experter på energieffektivitet stärkte och förbättrade samtalsprocessen genom att garantera att informationen till deltagarna var av hög kvalitet, objektiv, mångsidig och begriplig. De granskade också resultaten och såg till att övergången från ett möte till ett annat ledde till att samtalen gick framåt på ett meningsfullt sätt och baserat på bidrag från deltagarna.

De skulle bland annat utarbeta informationsmaterial för deltagarna, samarbeta med styrkommittén om faktabaserade politiska bidrag, identifiera svagheter och aspekter som saknades i diskussioner, kontrollera fakta, svara på deltagarnas frågor och dela med sig av sin expertis på energieffektivitetsområdet under plenarmöten och delplenarmöten. Kunskapskommittén rekommenderade också flera externa föreläsare som kunde komplettera deras kunskaper under mötena.

Kunskapskommittén bestod av åtta medlemmar som valts ut av styrkommittén på grundval av expertis omfattande ett stort antal kunskapsområden, brett erkännande av deras kunskande och erfarenhet på området, från både berörda parter och kollegor, förmåga att förstå, tillmötesgå och förmedla olika åsikter i frågan samt mångfald i fråga om kön, nationalitet och anknytningar. Dessutom bidrog en representant från Europeiska kommissionen till de EU-politiska insikterna.

Kunskapskommittén bestod av följande medlemmar:

- **Arianna Vitali Roscini** – generalsekreterare, Koalitionen för energibesparingar
- **Camille Defard** – ordförande för Jacques Delors Energy Center
- **Claire Roumet** – EU-politik och strategiska partnerskap, Energy Cities
- **Goda Perlaviciute** – docent i allmänhetens acceptans av hållbara omställningar, Groningens universitet, och Wytse Gorter, biträdande forskare i miljöpsykologi, Groningens universitet
- **Jan Rosenow** – direktör för Europaprogrammen, The Regulatory Assistance Project
- **Reinhard Six** – oberoende konsult, expert på finansiering av energieffektivitet
- **Yves Marignac** – energiexpert och chefsrådgivare, Association négaWatt
- **Claudia Canevari** – enhetschef, Enheten för energieffektivitet: politik och finansiering, generaldirektoratet för energi, Europeiska kommissionen

2.5.3 Kunskaps- och informationscentrumet

Ett kunskaps- och informationscentrum inrättades för att besvara och ge förtydliganden om frågor som paneldeltagarna formulerade under sina diskussioner. Kunskaps- och informationscentrumet omfattade experter från Europeiska kommissionen, som ombads att ge svar inom sina respektive politikområden, tillsammans med medlemmar i kunskapskommittén. Under de tre mötena i den europeiska medborgarpanelen lämnade kunskaps- och informationscentrumet skriftliga svar på mer än 40 frågor från deltagarna och utarbetade en skriftlig briefing för det tredje mötet. Kunskaps- och informationscentrumet gjorde också korta insatser i de tolv arbetsgrupperna för att förtydliga frågor i arbetet med att utarbeta rekommendationer.

2.5.4 Föreläsare

Utöver medlemmarna i kunskapskommittén bjöds berörda parter och experter in för att presentera olika aspekter och perspektiv när det gäller energifrågor i Europa, och för att svara på deltagarnas frågor. Kunskapskommittén såg till att den information som presenterades för deltagarna var balanserad, relevant för medborgarnas behov och begäranden och tillräckligt representativ för de huvudsakliga ståndpunkterna bland beslutsfattare och berörda parter i EU. Alla föreläsare finns i nedanstående lista.

Tabell 2: Lista över föreläsare vid de tre mötena

	Namn och tillhörighet	Möte 1	Möte 2	Möte 3
Europeiska kommissionen	Maroš Šefčovič , Europeiska kommissionens verkställande vice ordförande för den europeiska gröna given, Europeiska kommissionens vice ordförande för kontakter mellan institutionerna			x
	Colin Scicluna , kabinettschef för vice ordförande Dubravka Šuica	x		x
	Ditte Juul-Jørgensen , generaldirektör, generaldirektoratet för energi	x		
	Dana Spinant , generaldirektör, generaldirektoratet för kommunikation	x		x
	Julia Mechthild Wörzdorfer , biträdande generaldirektör, samordning av den rättvisa och gröna energiomställningen, generaldirektoratet för energi		x	
	Richard Kuehnel , direktör för representation och kommunikation i medlemsstaterna, generaldirektoratet för kommunikation	x		x
	Paula Pinho , direktör för den rättvisa omställningen, konsumenter, energieffektivitet och innovation, generaldirektoratet för energi	x		x
	Pierre Schellekens , direktör, energipolitik, strategi och samordning, generaldirektoratet för energi			x
	Claudia Canevari , enhetschef för politik för och finansiering av energieffektivitet, generaldirektoratet för energi	x	x	
	Joachim Ott , enhetschef, medborgardialog, generaldirektoratet för kommunikation	x	x	
	Robert Nuij , biträdande enhetschef för politik för och finansiering av energieffektivitet, generaldirektoratet för energi			x
	Gaëtane Ricard-Nihoul , biträdande enhetschef, medborgardialog, generaldirektoratet för kommunikation	x		
	Achilles Hannoset , politisk handläggare, generaldirektoratet för energi			x
	Rados Horacek , politisk handläggare, generaldirektoratet för energi			x
	Veronika Jirickova , politisk handläggare, generaldirektoratet för energi			x
	Madis Laaniste , politisk handläggare, generaldirektoratet för energi			x
	Edyta Nowak , politisk handläggare, generaldirektoratet för energi			x
	Margot Pinault , politisk handläggare, generaldirektoratet för energi			x
Thibault Roy , politisk handläggare, generaldirektoratet för energi			x	
Eduardo Soares , politisk handläggare, generaldirektoratet för energi			x	
Externa föreläsare	Camille Defard , chef för Jacques Delors Energy Centre	x	x	x
	Dorin Hell , f.d. deltagare i konferensen om Europas framtid	x		
	Victor Laymand , make.org		x	
	Yves Marniac , Energiexpert och chefsrådgivare, Association négaWatt	x	x	
	Hendrik Nahr , make.org			x
	Jan Rosenow , direktör för Europaprogrammen, Regulatory Assistance Project (RAP)	x		x
	Claire Roumet , EU-politik och strategiska partnerskap, Energy Cities	x		x
	Reinhard Six , oberoende konsult, expert på finansiering av energieffektivitet	x	x	x
	Linda Steg , professor i miljöpsykologi, Groningens universitet		x	
Arianna Vitali Roscini , generalsekreterare, koalitionen för energibesparingar	x	x	x	

2.6. Observatörer

Ett antal observatörer fick följa den europeiska medborgarpanelens arbete. Syftet var att skapa insyn i och synlighet för detta innovativa demokratiska format samtidigt som man såg till att deltagarna kunde känna sig trygga, vilket är avgörande för att skapa en förtroendefull stämning för diskussioner. Observatörerna fick närvara vid och bevittna diskussionerna på plenarmötena och i arbetsgrupperna. Högst tre observatörer tilläts i varje arbetsgrupp.

Några interna observatörer kom också från organiserande partner och institutioner (t.ex. intern personal från Europeiska kommissionen eller andra EU-institutioner och EU-organ). Externa observatörer omfattade forskare (från universitet eller tankesmedjor), aktörer i det civila samhället och andra berörda parter. Med paneldeltagarnas samtycke kunde de externa observatörerna intervjua dem, uteslutande i forskningssyfte, så länge det inte hindrade panelens arbete.

BREDDNING AV ENGAGEMANGET

3. Breddning av engagemanget

3.1. Medborgarnas deltagarplattform

Medborgarnas deltagarplattform är ett onlinebaserat verktyg som ger allmänheten en röst i den fråga som tas upp av medlemmarna i den europeiska medborgarpanelen. Detta verktyg infördes för att maximera allmänhetens deltagande i frågan och bidra till både panelens arbete och den relaterade framtida politiken. Denna plattform, som är baserad på programvaran Decidim med öppen källkod, ger medborgarna möjlighet att lämna sina bidrag på alla de 24 EU-språken, och komma med idéer och lösningar. Plattformen främjar dessutom interaktiva diskussioner genom en kommentarsfunktion, så att användarna kan reagera på varandras förslag, ge återkoppling och finslipa idéer genom samarbete.

Den 9 februari 2024 lanserade Europeiska kommissionen onlinedebatten i ämnet energieffektivitet ⁽²⁾. Under mötena fick den europeiska medborgarpanelen möjlighet att höra mer om de viktigaste bidrag som har gjorts på plattformen. Bidragsgivarna har sagt sitt om olika aspekter såsom informationskampanjer, energirenoveringar, mobilitet, förnybar energi eller energibesparingsinitiativ i hela EU ⁽³⁾. Som inspiration för eller förstärkning av deras arbete bidrog deltagandet av en större allmänhet genom plattformen till att andra synpunkter beaktades i diskussionerna. Alla bidrag som gjordes på plattformen användes i panelens samtal och beaktades med tanke på framtida politik.

3.2. Kommunikation

Kommunikationsstrategin för den europeiska medborgarpanelen om energieffektivitet utformades för att maximera medvetenheten och engagemanget genom en mångfacetterad strategi, som kombinerar mediekampanjer, influerars och journalisters verksamhet, direkt kontakt vid evenemang och produktion av en dokumentär.

De sociala mediekampanjerna var inriktade på att slussa besökare till medborgarnas nya deltagarplattform samt att öka den sociala medvetenheten om de pågående panelmötena. Influerares och journalister uppmanades att skapa och dela innehåll för att bredda kampanjens räckvidd och engagera allmänheten mer i panelens arbete.

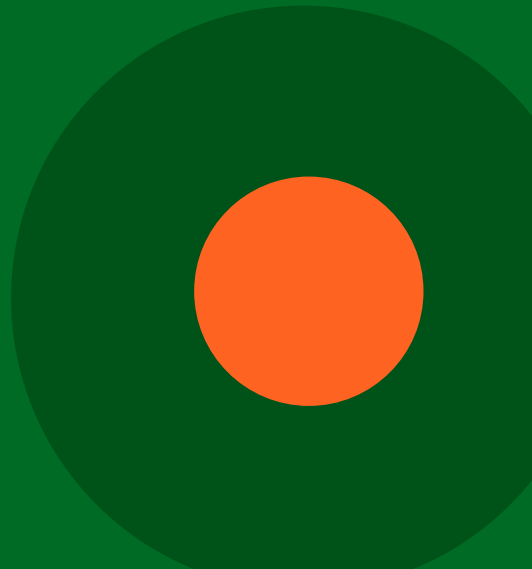
En central komponent var dokumentären, som syftade till att ge en personlig och engagerande bild av den europeiska medborgarpanelens verksamhet.

⁽²⁾ Medborgarnas deltagarplattform finns [här](#).

⁽³⁾ Den slutliga rapporten finns [här](#).

MEDBORGARNAS REKOMMENDATIONER

4. Medborgarnas rekommendationer

4.1. 13 rekommendationer för ett energieffektivt Europa

Information och beteendeförändringar – rekommendation 1

Rekommendation 1: Göra det lättare för konsumenter att bli energieffektiva

Vi rekommenderar att den information som ges till konsumenterna görs mer tillgänglig, transparent och användbar för att göra det lättare för hushåll och organisationer att bli mer energieffektiva. Därför rekommenderar vi följande:

En webbportal med billiga tips och en funktion för självutvärdering för att hjälpa konsumenterna att bedöma sina behov när det gäller transport och bostadsrenoveringar. De skulle få ett lösningspaket med bland annat nästa steg och kontaktinformation, ett nätverk av fysiska gemensamma kontaktpunkter på kommunal nivå (stadshus, bibliotek) där oberoende experter finns tillgängliga för uppföljning. Nätverket bör inte diskriminera mellan städer och landsbygd eller mellan sociala grupper. Kontaktpunkten bör ge råd om rättsliga, finansiella och tekniska aspekter samt om lokala tjänsteleverantörer. Lokala aktörer uppmanas att sprida kunskap om tjänsten, mer tillgänglig energieffektivitetsmärkning av produkter, som är begriplig för alla och innehåller information om produkternas livslängd samt en hänvisning till nätverket av gemensamma kontaktpunkter.

Motivering:

Denna rekommendation är viktig eftersom lämpliga beslut endast kan fattas om vi har korrekt information att grunda våra åtgärder på. Informationen måste vara begriplig och tillgänglig för alla. Även om det kanske redan finns mycket information tillgänglig känner många ofta inte till den, och begriper den än mindre. Konsumenterna bör äga sina uppgifter och känna till sin energiförbrukning, vilka alternativ som finns tillgängliga för dem, kostnaderna för dessa samt vilka tjänster och vilket stöd som står till buds, så att de kan bli mer energieffektiva.

Rättvisa och lika möjligheter – rekommendation 2

Rekommendation 2: Finansiera rätt till rättvisa energirelaterade bostadsrenoveringar

Vi rekommenderar att ett förmånligare skattesystem införs för ägare av små fastigheter, så att hyresgäster inte ses som ett hinder för bostadsrenoveringar. Detta bör uppnås genom skattelättnader för arbete och material beroende på inkomst. De med lägst inkomst bör få mest hjälp. Stöd bör tillhandahållas före arbetet eller i delutbetalningar i takt med att renoveringen fortskrider. Regeringarna måste investera i subventionerade bostäder med energieffektiva och hållbara material. Intäkter från koldioxidskatt bör delvis öronmärkas för energieffektivitet (inklusive renovering). Multinationella företag som förorenar mer bör beskattas därefter. Bankerna bör underlätta tillgången till lån för energirenovering med en ränta som är anpassad till inkomst.

Motivering:

Social rättvisa innebär lika tillgång till energi och bostäder. Vi ser i dag oacceptabla situationer, där vissa lever i stor energifattigdom och bostadsägare från medelklassen inte får stöd och subventioner för att renovera antingen sin egen bostad eller de fastigheter de hyr ut. Hyresgäster känner att de inte har någon makt att förändra situationen. Vi anser att det är oacceptabelt att insatserna inte fördelas rättvist, och att vissa inte har möjlighet att leva i värmekomfort.

Lika tillgång gör energieffektivitet billigare för alla och kommer därmed att bidra till den gemensamma kampen mot klimatförändringarna.

EU:s globala roll och medlemsländerna – rekommendationerna 3–5

Rekommendation 3: Öka energiberoendet och energieffektiviteten och bli ett globalt exempel

Vi rekommenderar att EU investerar i forskning och utveckling av ny energiteknik, inklusive förnybar energi, för att uppnå högre energieffektivitet. Detta omfattar

1. energiproduktion (väte, kärnfusion osv.),
2. energilagring (batterier),
3. energiöverföring, och
4. minskad energiförbrukning.

Vi rekommenderar också att EU främjar användningen av landsspecifika konkurrensfördelar inom energiproduktion, och samtidigt underlättar utbytet av bästa praxis och kunskap mellan medlemsländerna.

Dessutom rekommenderar vi att man prioriterar de åtgärder inom ramen för principen om energieffektivitet först som bidrar mest till energiberoendet.

Motivering:

Politiskt sett är rekommendationen viktig eftersom den skyddar EU och dess medborgare från potentiella geopolitiska kriser. Den bidrar också till att skydda europeiska värderingar och demokratin genom att göra det möjligt för EU att bryta banden med korrupta regeringar. Samtidigt kan den hjälpa EU-lagstiftningen att röra sig snabbare, eftersom EU skulle ha större frihet att fastställa sina egna normer. Kunskapsutbyte mellan EU-länderna skulle också bidra till bättre förbindelser mellan dem. Socioekonomiskt skulle rekommendationen öka EU:s konkurrenskraft och göra det möjligt att omdirigera de pengar som används för att betala den andel på 61 % av energin som importeras (uppgifter från 2019) till interna investeringar som genererar mer värde till EU och dess medborgare. Minskad energiimport från länder utanför EU skulle också leda till minskad exponering för prisfluktuationer och störningar på de globala energimarknaderna och skapa fler arbetstillfällen inom EU.

Miljömässigt kan rekommendationen leda till minskad energiförbrukning, grön tillväxt och klimatneutralitet, som alla hänger ihop med principen om energieffektivitet först och EU:s hållbarhetslöften.

Rekommendation 4: Uppnå energieffektivitetsmålen genom att se till att alla har möjlighet att bidra

Vi rekommenderar att EU uppmuntrar åtgärder till stöd för genomförandet av energieffektivitetsnormer, antingen direkt eller genom starka incitament för

medlemsländerna. Detta kommer att bidra till att insatserna fördelas rättvist mellan enskilda personer och företag, men också mellan regioner, så att ingen hamnar på efterkälken.

Grundläggande principer

- Utveckla en kultur av energieffektivitet genom bättre information så att vi lättare kan använda mindre och bättre energi.
- Villkorade incitament, hjälpa företag att integrera energieffektivitet i sin produktion, distribution och försäljning, samtidigt som man undviker att försvaga små och medelstora företag.
- Garantera en minsta energimängd för anständiga levnadsförhållanden och avsätta en stor del av stödet till de mest utsatta (t.ex. lån med negativ ränta). Målet är att minska de sociala ojämlikheterna, inte vidmakthålla dem.

Erbjuda incitament för alla, men i omvänd proportion till deras inkomst, särskilt genom progressiv energiprissättning och beroende på energikällor.

Motivering:

Denna rekommendation är viktig eftersom det visserligen finns energieffektivitetsnormer, men tillgängligheten och genomförandet av dem fortfarande är begränsat. Det finns i dag många energieffektivitetsnormer på europeisk nivå (byggnad och reovering av byggnader, ekodesign av produkter och apparater, bekämpning av planerat åldrande, rätten att få en produkt reparerad osv.).

De är långtgående och hjälper marknaden att utvecklas, men tillämpas i olika grad i medlemsländerna. De fastställer tekniska krav som har ekonomiska konsekvenser, kan utesluta vissa grupper (inte alla kan energirenovera sin bostad eller köpa de mest effektiva hushållsapparaterna) eller leder till situationer med illojal konkurrens (mellan EU-företag som respekterar normerna i sina produktionsprocesser och företag utanför EU).

Energieffektivitet ska inte vara en lyx eller ett alternativ som vissa kan undvika. EU kan spela en viktig roll för att se till att energieffektiviteten förbättrar människors vardag, särskilt de mest utsatta hushållen. Vi är medvetna om att vissa av våra lokala myndigheter och förvaltningar kan spela en viktig roll när det gäller att föregå med gott exempel och driva marknaden framåt.

Vi är medvetna om att vissa delar av vår rekommendation inte enbart beror på EU och kräver en rejäl samordning med medlemsländerna. Men en medborgarpanel är ett bra tillfälle att vara djärv, inte sant?

Rekommendation 5: Kontrollera att EU-direktiven genomförs korrekt

Vi rekommenderar att EU säkerställer genomförandet av energieffektivitetsdirektiven i medlemsländerna, eftersom de för närvarande genomförs på olika sätt. För att förbättra genomförandet är det viktigt med information, finansiering och sanktioner.

Informationen måste vara tillgänglig och målgruppspecifik, t.ex. rikta sig till unga genom sociala medier eller till äldre genom tv, och vara väl synlig på offentliga platser.

EU finansierar endast medlemsländer som följer reglerna baserat på mätbara framsteg. Finansieringen måste vara rättvis och proportionell, med tanke på medlemsländernas olika kapacitet.

Det finns redan sanktionsmekanismer, och EU-kommissionen kan ställa regeringar i medlemsländer som inte följer reglerna inför rätta.

För att öka insynen bör medlemsländerna rangordnas efter sina genomförandeinsatser. Slutligen bör EU uppmuntra de nationella regeringarna att inrätta ett "ärendehanteringssystem" så att allmänheten kan rapportera om energislöseri och de lokala myndigheterna kan agera därefter.

Motivering:

Denna rekommendation är viktig eftersom man genom att se till att direktiv genomförs i alla länder skulle påverka alla EU-medborgare och till och med ge dem

möjlighet att bidra direkt till övervakningsprocessen. Om harmoniseringen mellan medlemsländerna ökar kommer det dessutom att bli lättare att besluta om nya åtgärder i framtiden. Särskilt när det gäller information skulle nya sätt att inkludera olika delar av befolkningen kunna öka både EU:s och de nationella regeringarnas ansvarsskyldighet.

Omställningen av energisektorn och ökad energieffektivitet kan endast uppnås tillräckligt snabbt och kraftfullt genom ett effektivt genomförande i medlemsländerna. Om effektivitetsnormerna i varje medlemsland uppfylls kan fler EU-medborgare åtnjuta de många fördelarna med energieffektivitet.

Sysselsättning och utbildning – rekommendationerna 6 och 7

Rekommendation 6: Förbättra kompetensen inom EU:s energieffektivitetssektor

Vi rekommenderar mer utbildning i yrken kopplade till energieffektivitet. EU skulle kunna utfärda följande åtgärder:

1. Medlemsländerna skulle kunna ge bidrag till personer som utbildas i kvalificerade gröna arbeten. Staten bör uppmuntra arbetstagaren att stanna och jobba i landet under en viss tid efteråt.
2. EU skulle kunna stödja kortsiktiga utbytesprogram eller rotationsprogram, t.ex. Erasmusprogram för studenter och arbetstagare inom energieffektivitet (kvalificerade och studerande).
3. Fram till dess att bristen på kvalificerad arbetskraft inom energieffektivitet har lösts bör visum utfärdas för kvalificerade arbetstagare från länder utanför EU, så att de kan komma och arbeta i det medlemsland som utfärdar visumet.

Motivering:

Denna rekommendation är viktig eftersom kvalificerade arbetstagare på alla nivåer i utvecklingen av energieffektivitet är avgörande för hur framgångsrika alla andra rekommendationer som den europeiska medborgarpanelen har arbetat med blir. Utan kvalificerad arbetskraft kan medlemsländerna inte hoppas på att uppnå energieffektivitetsmålen. Vi föreslår tre åtgärder, som var och en svarar mot olika behov som rör arbetstagarnas kvalifikationer och arbetsmarknaden.

Åtgärd 1: Denna åtgärd riktar sig till personer som vill förbättra sina färdigheter eller skaffa sig nya sådana inom områden kopplade till energieffektivitet. Genom att ge stöd till utbildning kan de nationella regeringarna göra utbildningen mer tillgänglig

för alla, särskilt för personer från fattigare förhållanden som kanske inte annars kan lägga tid på kompetenshöjning eller omskolning. Vi föreslår dock också att medlemsländerna tar hänsyn till risken för kompetensflykt (att arbetstagare flyttar utomlands för att få bättre lön). De arbetstagare som genomgår subventionerad utbildning bör på något sätt uppmuntras att använda sina nya färdigheter i det land som investerade i deras utbildning. Tillgänglig finansiering skulle göra kurserna mer attraktiva, vilket skulle kunna leda till att fler söker arbete i sektorn. Det innebär fler experter som kan planera, genomföra och granska energieffektivitetsrelaterade investeringar.

Åtgärd 2: Denna åtgärd är ett incitament för medlemsländerna att dela sin kvalificerade arbetskraft inom kortvariga projekt, så att medlemsländer som saknar specialister också kan utveckla energieffektiva initiativ. Det skulle kunna leda till ett gränsöverskridande utbyte av information och färdigheter, vilket kommer att främja grön kompetens.

Åtgärd 3: Vi är medvetna om att inte alla områden där det behövs kvalificerad arbetskraft snabbt kan fyllas av den lokala arbetskraften. Det kommer att ta tid att skapa en marknad med kvalificerade arbetstagare i Europa, så under tiden skulle det vara bra att hitta sätt att bjuda in kvalificerade personer från länder utanför EU.

Kort sagt är utgångsläget att utan kvalificerade arbetstagare kan människor inte göra de förändringar som krävs för att bli mer energieffektiva.

Rekommendation 7: Trygga framtiden genom grön utbildning

Vi rekommenderar mer utbildning i gröna frågor och energieffektivitetsfrågor. Detta skulle kunna göras genom att införa följande åtgärder:

1. Ett europeiskt certifikat för energieffektivitet, utformat efter det internationella datakörtkortet, för att främja grundläggande kunskaper om energieffektivitet.
2. Medlemsländerna bör se till att ett visst antal kvalificerade gröna arbetstagare genomgår kurser kopplade till energieffektivitet varje år för att öka antalet kvalificerade gröna arbetstagare i landet. Detta koncept har tidigare antagits för studenter vid universitet.
3. EU bör inleda informationskampanjer riktade till allmänheten för att betona värdet av kvalificerade gröna arbetstagare och visa att detta är framtidens jobb. Kampanjerna kan särskilt riktas till ungdomar för att visa att manuellt arbete kan vara lika attraktivt som kontorsarbete.

Motivering:

Kvalitetsutbildning är grunden för varje meningsfull förändring. Vi föreslår tre åtgärder som var och en svarar mot olika utbildningsbehov: bristen på allmän kunskap om energieffektivitet, att unga inte väljer den yrkesutbildning som behövs för att stödja energieffektiva initiativ och att förändra uppfattningen om de yrken som behövs för att stödja energiomställningen för att göra dem mer attraktiva.

För det första är gruppen enig om att det behövs mer kunskap om energieffektivitet i allmänhet. Kunskap sänker tröskeln för att göra energieffektiva val på individuell och nationell nivå. Denna kan ges i form av ett ämne i skolan, en obligatorisk kurs för yrkesverksamma eller en universitetskurs. I allmänhet rekommenderar vi att kurser kopplas till ett incitament för varje nivå där man kan gå kursen.

För det andra har tidigare EU-mål för universiteten visat att EU-mål uppmuntrar medlemsländerna att satsa mer på vissa utbildningsområden. Sådana mål för utbildning om energieffektivitet kommer så småningom att leda till att fler personer deltar i yrkesutbildning. Genom att sätta upp mål för medlemsländerna pressar EU dem med andra ord att öka antalet personer inom områden kopplade till energieffektivitet. På så sätt är regeringarna direkt ansvariga för att få fram en kvalificerad arbetskraft.

Slutligen är denna rekommendation viktig eftersom människors uppfattning om manuellt arbete och tekniskt arbete måste förbättras. Kampanjerna skulle kunna visa hur olika arbetsområden ser ut och att fysiskt arbete är viktigt, ger goda framtidsutsikter och inte behöver vara mindre intressant än kontorsarbete.

Infrastrukturer – rekommendationerna 8–10

Rekommendation 8: Optimera och utveckla nätsystemet, från producenter till slutanvändare, genom att satsa på förnybara energikällor

Vi rekommenderar att kommissionen prioriterar optimeringen av nätet:

1. Förbättra energitryggheten och energitillförlitligheten genom investeringar i förnybar energi, forskning om energilagring och genomförande av intelligent styrning.
2. Utarbeta en investeringsplan med riktlinjer för medlemsländerna för att förbättra nätet på lokal och gränsöverskridande nivå.

3. 3. Utveckla nätet med beaktande av möjligheterna och fördelarna med centralisering och decentralisering. Det mest energieffektiva alternativet bör genomföras från fall till fall.
4. 4. Genomföra mekanismer för att övervaka att finansieringen används på lämpligt sätt och genomdriva EU:s regler så att slutanvändaren kan dra full nytta av investeringen och företagen kan uppfylla kraven.
5. 5. Uppmuntra medlemsländerna att hjälpa medborgarna att använda smarta mätare och energieffektiva energikällor samt införa ekonomiska incitament för leverantörer och konsumenter att använda energieffektiva metoder. Överväga möjligheten att skapa en ram för medborgarna att lagra och producera energi.

Motivering:

Denna rekommendation är viktig eftersom en optimering av nätet för att underlätta förnybara energikällor ger många fördelar, både för producenter och för slutanvändare. Optimeringen av nätsystemen ökar energieffektiviteten och främjar användningen av förnybara energikällor. Genom detta tillvägagångssätt säkerställs effektiv energitransport, energilagring och energianvändning. Dessutom främjar nätutvecklingen stabila energipriser, uppmuntrar till användning av smarta apparater och underlättar en smidigare energiförsörjning.

Konsumenterna och leverantörerna gynnas av nätoptimering och nätutveckling genom system för intelligent styrning. Konsumenterna kan få värdefull information om energiförbrukning, leverantörerna kan bättre övervaka efterfrågan och produktions effektiviteten och lagringssystemen kan komplettera moderniseringsprocessen.

Genom att stimulera energieffektivitet och minimera energiförluster minskar nätoptimeringen inte bara kostnaderna utan främjar även miljömässig hållbarhet. Att stärka konsumenternas ställning och integrera dem i energisystemet bidrar till att skapa lika villkor och minskar företagets inflytande. Att ändra vårt tänkesätt mot energieffektivitet är helt nödvändigt för ett brett genomförande och för medborgarnas engagemang.

Dessutom överensstämmer moderniseringen av näten med EU:s mål att minska utsläppen, bekämpa klimatförändringarna och övergå till en koldioxidneutral energisektor. Genom detta tillvägagångssätt kommer vi att producera mer energi samt bli mer effektiva inom EU och mindre beroende av utländska källor. Slutligen kommer denna nya sektor att leda till nya arbetstillfällen och förbättra EU:s ställning som global aktör i ett mer rättvist energisystem.

Rekommendation 9: Hjälpa EU:s medborgare att utveckla energigemenskaper inriktade på energieffektivitet med hjälp av information och ekonomiskt stöd

Vi rekommenderar följande:

1. Uppmuntra spridningen av information om energieffektivitet och ge ökad uppmärksamhet åt befintliga energigemenskaper. Vi skulle i synnerhet kunna göra informationen om energigemenskaper begriplig och tillgänglig för alla EU-medborgare, eller utbyta god praxis om energigemenskaper inom EU.
2. Göra en ekonomisk bedömning av de energibesparingar som uppnås genom utveckling av energigemenskaper inriktade på energieffektivitet. Vi skulle i synnerhet kunna utveckla mekanismer som för närvarande saknas eller ett system med energieffektivitetscertifikat.
3. Hjälpa lokala offentliga myndigheter att ekonomiskt stödja utvecklingen av initiativ från energieffektiva gemenskaper. Mer specifikt skulle de kunna använda medel direkt från EU (t.ex. Europeiska regionala utvecklingsfonden).
4. När dessa gemenskaper väl har kommit igång skulle prioriteringen vara att göra energieffektivitet till gemenskapens huvudprincip. Vi skulle särskilt kunna isolera byggnader, införa ny teknik och utveckla gemensamma uppvärmnings- och kylsystem.

Motivering:

Denna rekommendation är viktig eftersom en energigemenskap bygger på medborgarinitiativ eller lokala initiativ. Bristen på exakt information om hur energigemenskaper fungerar och finansieras kan dock avskräcka vissa från att utveckla sådana gemenskaper. Dessutom är de befintliga energigemenskaperna i praktiken inte effektiva, och de geografiska och ekonomiska förhållandena i EU-länderna är ibland mycket olika. Därför måste vi göra relevant information tillgänglig för alla och förbättra samarbetet mellan medlemsländerna för att så småningom utveckla energieffektiva gemenskaper.

En av principerna för en energigemenskap är att undvika energislöseri. I dag är avsaknaden av energidistributörer i systemen med energigemenskaper ett hinder för att uppnå nollavfall. Vi måste se till att privata aktörer uppmuntras att ansluta sig till energigemenskaper. EU-kommissionen skulle till exempel kunna uppmuntra medlemsländerna att ge privata företag energieffektivitetscertifikat om de arbetar tillsammans med energigemenskaper. Vi måste också fokusera på de positiva ekonomiska effekterna av att inte förbruka energi. Vi anser även att priserna på det energiöverskott som gemenskaperna producerar måste vara skäliga.

Vi anser att lokala offentliga myndigheter är de mest lämpade att investera en del av de EU-medel som de får för att stödja energigemenskaperna, eftersom vi tror att medborgarna litar mer på sina lokala offentliga myndigheter än på den nationella regeringen. Lokala offentliga myndigheter bör dock komma ihåg att energigemenskaper måste förbli ekonomiskt tillgängliga för alla genom att fördela medlen till medborgarna utifrån deras inkomst. Dessutom skulle de medel som förvaltas av de lokala myndigheterna kunna hjälpa människor att få tillgång till expertis för att förbättra energieffektiviteten i sina gemenskaper, i stället för att de investerar sina egna eller gemenskapens besparingar. Dessutom bör vi också ge medlemmarna i energigemenskaperna direkt makt att få direkt tillgång till och förvalta dessa EU-medel.

Slutligen bör vi, när dessa tre beståndsdelar kan tillhandahållas, se till att energigemenskaperna sätter energieffektivitet i centrum för sin utveckling, genom att isolera byggnader och utveckla värme- och kylsystem som kan bidra till att minska mängden energi som går till spillo.

Rekommendation 10: Utveckla energieffektiva gemenskaper för ansvarsfull konsumtion och ökad lokal energiproduktion

Vi rekommenderar att energigemenskaper uppmuntras i medlemsländerna.

EU och dess medlemsländer bör samarbeta för att tillhandahålla finansiering och expertis för att stödja energigemenskaper. Lokala myndigheter kan vara drivkrafterna bakom denna förändring.

En viktig aspekt av främjandet av energigemenskaper är de tydliga målen i det europeiska energieffektivitetsdirektivet för 2030. Obligatorisk övervakning av energiproduktionen i energigemenskaper kan ge värdefulla data för att övervaka framstegen och identifiera områden för förbättring, ny lagstiftning och politiska mål. Det är viktigt att diversifiera energikällorna i varje medlemsland med utgångspunkt i ländernas unika egenskaper och resurser. Vi rekommenderar att man minskar förbrukningen genom att använda smart teknik (t.ex. LED-lampor, effektiva uppvärmningssystem).

EU bör också fokusera på

- systemförändringar som gör det möjligt för människor att tillämpa principen om energieffektivitet först,
- främjande av lokal och förnybar energi,
- incitament till informationsverksamhet, utbildning från tidig ålder och medborgardeltagande.

Motivering:

Denna rekommendation är viktig för att skydda vår miljö och bevara vår planet, inte bara för oss utan även för framtida generationer. Att förlita sig på lokala energigemenskaper kommer att öka energitryggheten och energiberoendet inom EU och främja en annan modell för produktion och förbrukning.

Rekommendationen kan säkerställa att alla i EU har möjlighet att bekämpa energifattigdom med hjälp av energigemenskaper. Den kan användas inte bara som en energieffektivitetslösning, utan också som ett sätt att få livet i lokala samhällen att blomstra och främja socialt deltagande och demokrati för alla.

Byggnader – rekommendation 11

Rekommendation 11: Göra byggnader mer energieffektiva

Vi rekommenderar att EU hjälper medlemsländerna att se till att betydligt fler byggnader energirenoveras. Fokus bör ligga på bostadshus.

Medlemsländerna bör stödjas för att underlätta renovering av bostadshus där det bor låginkomsttagare. Ansökningsomgångar på nationell nivå skulle kunna bidra till att hitta bra överförbara lösningar (modellprojekt). Medlemsländerna bör uppmannas att erbjuda skattelättnader för ägare av fastigheter där de flesta hyresgäster har en inkomst under en viss nivå. Det skulle vara ett bra incitament till att renovera hus. Det måste säkerställas att detta ligger i både hyresgästens och hyresvärdens intresse. Framför allt måste det undvikas att hyresgäster tvingas flytta för att hyrorna höjs. Varje EU-medborgare (både hyresgäster och bostadsägare) bör kunna få kostnadsfri rådgivning om den specifika energisituationen i deras bostad (en gemensam kontaktpunkt). Rekommendationen omfattar även stöd- och subventionsalternativ för att förbättra energisituationen.

Motivering:

Denna rekommendation är viktig av följande skäl:

- Det finns redan flera EU-direktiv för offentliga byggnader (energieffektivitetsdirektivet), byggnader som inte är bostäder (det nyligen antagna energiprestandadirektivet) och för alla slags nya byggnader (energi- och energiprestandadirektivet). Därav fokuset på bostadshus.
- EU-direktiven kan endast vara effektiva om det också finns ett nationellt och lokalt genomförande som når enskilda bostadsägare.
- I många EU-länder bor människor med låg inkomst ofta i hus med särskilt låg energistandard, dåliga strukturförhållanden och höga energikostnader.

Transport – rekommendation 12

Rekommendation 12: Göra kollektivtrafiken mer attraktiv för allmänheten

Vi rekommenderar att kommissionen genomför regelbundna studier för att förbättra energieffektiviteten i kollektivtrafiksystemen i städer och förorter i alla medlemsländer.

Studien bör omfatta en omfattande inventering och bedömning av kollektivtrafiksystemens elektrifiering och attraktionskraft. Detta tillvägagångssätt ska göra det möjligt att identifiera luckor och brister i befintliga system och belysa föredömliga metoder som medlemsländerna kan anta.

Utifrån studiens resultat skulle kommissionen kunna införa en rad subventioner för medlemsländerna för att investera i mer attraktiva och elektrifierade transportsystem efter behov. Studien bör tjäna som riktmärke för den nuvarande situationen och kommer att hjälpa kommissionen att fastställa mål för EU som helhet. Regelbunden övervakning ska göra det lättare att löpande förbättra systemets prestanda och öka energieffektiviteten.

Motivering:

Syftet med denna rekommendation är att förbättra livskvaliteten genom att optimera kollektivtrafiken, som är nödvändig för det dagliga livet och mer energieffektiv än egen bil. Genom denna studie räknar vi med praktiska resultat som kommer att göra det lättare att genomföra energieffektivitetsprinciper. Även om kollektivtrafik är effektivare än egen bil tyder dess underutnyttjande på att det finns hinder som måste åtgärdas. Kommissionen måste undersöka orsakerna till detta underutnyttjande.

Genom att göra kollektivtrafiken mer effektiv, bekväm och tillgänglig kan vi förbättra kvaliteten på förbindelserna och minska de ekonomiska och koldioxidrelaterade effekterna, och på så sätt uppmuntra fler att välja kollektivtrafik framför privata fordon. Med tanke på den höga befolkningkoncentrationen i stadsområden skulle studien dessutom kunna föreslå skräddarsydda transportkombinationer för framtiden som skulle förbättra energieffektiviteten, vilket är absolut nödvändigt med tanke på klimatförändringarna. Mervärdet av detta tillvägagångssätt är att det tar hänsyn till såväl privat trafik och kollektivtrafik som framtida utveckling av transportsätt. Det ger en inblick i specifika fall som observerats i olika EU-länder.

Rekommendation 13: Öka energieffektiviteten inom EU:s transportsektor genom att minska väg- och flygtransporter och prioritera järnvägen

Vi rekommenderar att företag och människor uppmuntras att ta tåget för att bli mer energieffektiva. För detta rekommenderar vi följande:

1. Elektrifiera tåglinjerna för att minska koldioxidutsläppen.
2. Modernisera järnvägsinfrastrukturen.
3. Digitalisera reseplanering och biljettköp för att optimera kundupplevelsen.
4. Standardisera järnvägarna mellan medlemsländerna och integrera dem med lokala transportsystem.
5. Anpassa tidtabellerna för att säkerställa snabbare restider.
6. Lyft fram tågresande för att konkurrera med flygbolag som erbjuder kortdistansflygningar och buss.
  - Snabbare restider med höghastighetståg.
  - Bättre faciliteter, t.ex. restaurangvagnar, wifi, sovvagnar osv.
  - Tillåt större bagage och cyklar på alla tåg.
7. Fyll tågen genom billiga priser.
  - Särskilda rabatter: biljetter för familjer, studenter, pensionärer, personer med funktionsnedsättning, låginkomsttagare.
  - Gör fraktpriserna överkomliga.
8. Öppna nedlagda järnvägslinjer – stängda linjer ligger övergivna.
9. Koppla samman EU:s avlägsna områden.
10. För att underlätta genomförandet av alla dessa förslag rekommenderar vi ökade investeringar och subventioner:
  - uppmuntra till kortsiktiga privata investeringar samtidigt som staten behåller det övergripande ägandet och kontrollen.
  - beskatta fossila bränslen, inklusive flygbränsle.

Motivering:

Denna rekommendation är viktig eftersom tågresande och godstransporter är områden där snabba energieffektivitetsvinster kan göras. Framtiden för vår miljö, ekonomi och teknik kräver att vi agerar. Därför rekommenderar vi att passagerar- och godstransporter görs mer attraktiva och effektiva. För att uppnå detta måste vi agera på EU-nivå.

4.1.1 Bedömning av rekommendationerna

På panelens sista dag ombads deltagarna att lämna sin bedömning av var och en av de 21 rekommendationerna. Här är en översikt över resultaten av denna omröstning, där rekommendationerna är sorterade efter graden av stöd.

RANKNING	Rekommendationens nummer	Rekommendationens titel	Nivå av stöd (genomsnitt från 1 till 6)	Godkännandegrad (andel av rösterna)
1	8	Optimera och utveckla nätsystemet, från producenter till slutanvändare, genom att satsa på förnybara energikällor	5,25	96 %
2	3	Öka energiberoendet och energieffektiviteten och bli ett globalt exempel	5,18	92 %
3	9	Hjälpa EU:s medborgare att utveckla energigemenskaper inriktade på energieffektivitet med hjälp av information och ekonomiskt stöd	4,96	91 %
4	11	Göra byggnader mer energieffektiva	4,89	90 %
5	4	Uppnå energi- effektivitets- målen genom att se till att alla har möjlighet att bidra	4,87	87 %
6	12	Göra kollektivtrafiken mer attraktiv för allmänheten	4,83	91 %
7	2	Finansiera rätt till rättvisa energirelaterade bostadsrenoveringar	4,73	87 %
8	1	Göra det lättare för konsumenter att bli energieffektiva	4,71	84 %
9	10	Utveckla energieffektiva gemenskaper för ansvarsfull konsumtion och ökad lokal energiproduktion	4,64	84 %
10	13	Öka energieffektiviteten inom EU:s transportsektor genom att minska väg- och flygtransporter och prioritera järnvägen	4,55	84 %
11	6	Förbättra kompetensen inom EU:s energieffektivitetssektor	4,49	82 %
12	7	Trygga framtiden genom grön utbildning	4,48	82 %
13	20	Kontrollera att EU-direktiven genomförs korrekt	4,19	72 %

4.1.2 Översikt över mötena

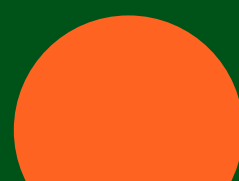
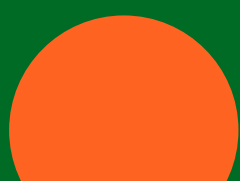
Dagordningen för och en sammanfattning av varje möte finns [här](#).

4.1.3 Konsortium av uppdragstagare

Uppdragstagarna samarbetade med Europeiska kommissionen i utformningen och genomförandet av denna europeiska medborgarpanel.

- Harris Interactive: rekrytering av deltagare.
- VO Europe: kommunikation, bistånd och alla organisatoriska aspekter av de tre mötena.
- Kommunikationsgrupp – Been There Done That, WaterBear och Scope: kommunikationsstrategi, inbegripet skapande, översättning och spridning av olika innehåll på sociala medier och produktion av en dokumentär.
- Samtalsgrupp – ifok och Missions Publiques: deltagarna i samtalsgruppen utnyttjade sina gemensamma kunskaper för att conceptualisera den övergripande processen för deltagande och metoden för varje möte, och genomförde moderering och ledning.

KONTAKTA EU

Besök

Det finns hundratals Europa direkt-kontor i hela EU. Hitta ditt närmaste kontor på nätet (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_sv).

Ring eller skriv

Tjänsten Europa direkt svarar på dina frågor om EU. Kontakta tjänsten på något av följande sätt:

- Ring det avgiftsfria telefonnumret 00 800 6 7 8 9 10 11 (en del operatörer kan ta betalt för samtalet).
- Ring telefonnumret +32 22999696.
- Skriv via formuläret på nätet (european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_sv).

EU-INFORMATION

På nätet

På webbplatsen Europa finns det information om EU på alla officiella EU-språk (european-union.europa.eu).

EU-publikationer

Läs eller beställ EU-publikationer på nätet (op.europa.eu/sv/publications). Om du behöver flera kopior av en gratispublikation kan du kontakta Europa direkt eller ditt lokala dokumentationscentrum (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_sv).

EU-lagstiftning och andra rättsliga handlingar

Rättsliga handlingar från EU, inklusive all EU-lagstiftning sedan 1951, finns på alla officiella EU-språk på EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Öppna EU-data

Portalen data.europa.eu ger tillgång till öppna datamängder från EU:s institutioner, organ och byråer. De kan laddas ned och användas fritt för kommersiella och andra ändamål. Portalen ger också tillgång till en stor mängd data från EU-länderna.

Europeiska unionens
publikationsbyrå